

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий морський гуманітарний інститут
Кафедра «Філософії»

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни «Політологія і соціологія»

Освітній рівень	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<i>03</i>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035</i>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>«Технічний переклад у сфері морського бізнесу»</i>	
Цикл дисциплін	<i>Вибіркова</i>	
Курс та семестр	<i>2 курс, 3 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредити ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>лекції, практичні заняття</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<i>реферат, групове соціологічне пілотажне дослідження за визначеною темою, групова презентація за визначеною темою</i>	
Форми контролю	<i>Залік</i>	

Викладач:

Димова Олена Валентинівна, к.політ.н., доцент, dymlena@gmail.com

Метою дисципліни «Соціологія та політологія» є оволодіння студентами системою знань про політику, сутність політичного життя, політичних відносин і процесів, місце і значення політичних систем і режимів у житті держави та громадянського суспільства; оволодіння студентами системою знань про суспільство, розкрити закономірності соціальної дійсності, сприяти формуванню гуманістичних цінностей та установок, що спрямовані на успішну професійну адаптацію у суспільстві. Виховна: виховання громадянина з активною громадянською позицією, навичками політичної культури, вмінням застосовувати політичні знання у професійній та громадській діяльності.

Програмні результати навчання.

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- термінологію та основні поняття-категорії політичної науки;
- основні теорії та концепції влади, політичної системи, політичних режимів, політичної культури, політичної ідеології та міжнародних відносин;
- термінологію та основні поняття-категорії соціологічної науки;
- основні теорії та концепції суспільства, соціальних інститутів, соціальних організацій та груп (соціальних спільнот), особливості вивчення соціології особистості, суспільних змін у контексті глобалізаційних процесів.

Здобувач вищої освіти вміє:

- проаналізувати окремі політичні події та висловити особисту точку зору з приводу сучасних політичних процесів;
- проаналізувати окремі соціальні події та висловити особисту точку зору з приводу сучасних суспільних процесів;
- на основі отриманих знань реалізовувати особисті та групові інтереси.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Предмет соціології, її структура та функції	2	-	-	6
2	Тема 2. Основні етапи розвитку соціологічної думки. Сучасні соціологічні теорії	2	-	-	6
3	Тема 3. Соціальна структура і соціальна стратифікація. Суспільство: сутність, типи, тенденції розвитку.	2	2	-	6
4	Тема 4. Теорії особистості. Соціалізація. Девіація та соціальний контроль	2	2	-	6
5	Тема 5. Соціологія культури.	2	2	-	6
6	Тема 6. Тема 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна. Об'єкт та предмет політології	2	-	-	6

7	Тема 7. Тема 4. Політична система суспільства. Держава як основний елемент політичної системи	2	-	-	6
8	Тема 8. Тема 5. Політичні режими.	2	2	-	6
9	Тема 9. Правова держава. Громадянське суспільство	2	-		6
10	Тема 10. Сучасні міжнародні відносини: політологічний аналіз	2	2		6
Всього		20	10	-	60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі заліку.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Об'єкт, предмет, структура і функції соціології.
2. Поняття соціального. Соціологія в системі суспільних наук.
3. Структурний функціоналізм.
4. Теорія конфлікту в соціології.
5. Символічний інтеракціонізм.
6. Сутність соціальної стратифікації.
7. Системи соціальної стратифікації (рабство, касты, клани, класи).
8. Ідентифікація соціальних класів (об'єктивний метод, метод самооцінки, репутаційний метод).
9. Охарактеризуйте українське сучасне суспільство з точки зору стратифікаційної системи.
10. Причини і форми соціальної нерівності.
11. Охарактеризуйте поняття «соціальна спільнота», види соціальних спільнот.
12. Дайте порівняльну характеристику поняттям «соціальна диференціація» та «соціальна стратифікація».
13. Соціальна мобільність: поняття, сутність, типи.
14. Соціальний контроль.
15. Соціальні відхилення. Девіація і аномія.
16. Поняття, сутність, основні характеристики соціального інституту.
17. Організація як об'єкт вивчення соціології
18. Соціальна група як об'єкт соціологічного вивчення.
19. Соціологія малих груп.
20. Соціальна сутність особистості. Структура особистості.
21. Концепції особистості.

22. Сутність та етапи соціалізації особистості.
23. Соціальний статус. Види статусів. Процес досягнення статусу. Теорія ролей.
24. Типологія соціальної поведінки особистості (за Р. Мертоном).
25. Порівняльний аналіз різних типів суспільств: примітивне, традиційне, індустріальне, постіндустріальне.
26. Концепція постіндустріального суспільства
27. Соціологія культури. Соціодинаміка культурних явищ.
28. Поняття цінності. Цінності життя та культури. Свобода як соціальна та індивідуальна цінність.
29. Соціологія конфлікту. Поняття, типологія, засоби розв'язання.
30. Соціальні фактори змін (Фізичне середовище, політичні структури, культурні фактори).
31. Підходи до вивчення соціальних змін (Еволюційний підхід, теорія функціоналізму, теорія конфлікту, концепція «зіткнення цивілізацій»)
32. Колективна поведінка. Різноманітність моделей колективної поведінки.
33. Політика як суспільне явище. Категорії політології.
34. Методи політології. Функції політології.
35. Влада як суспільне явище. Поняття й структура політичної влади.
36. Джерела та ресурси влади.
37. Поняття легітимності політичної влади. Типи легітимності.
38. Вертикальний та горизонтальний розподіл політичної влади.
39. Поняття і типологія політичного лідерства.
40. Політична еліта: поняття і типологія. Системи рекрутування еліти.
41. Авторитарний політичний режим.
42. Тоталітарний політичний режим.
43. Демократичний політичний режим.
44. Типологія політичних режимів.
45. Політична система: сутність, функції. Типологія політичних систем.
46. Держава: ознаки та місце в політичній системі суспільства.
47. Монархія як форма державного правління.
48. Республіка як форма державного правління.
49. Федерація та унітарна держава як форми національно – територіального устрою. Конфедерація.
50. Теорії походження держави.
51. Громадське суспільство. Правова та соціальна держава.
52. Політичні партії: становлення, типологія.
53. Сучасні партійні системи. Партійна система України.
54. Поняття і типи виборів. Основні стадії виборчого процесу.
55. Мажоритарна виборча системи: поняття, види.
56. Пропорційна виборча система: поняття, види.
57. Абсентеїзм: сутність, шляхи подолання.
58. Сучасні політичні ідеології: лібералізм, консерватизм, соціалізм, комунізм, соціал – демократія, фашизм, анархізм.
59. Світова політика: тенденції в сучасному світі.
60. Міжнародні відносини як цілісна система.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Дворецька Г. В. Соціологія: Навч. посібник. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2002. — 472 с.
2. Соціологія: підручник / 4-те вид., виправлене. За ред. Проф. В.М. Пічі. — Львів: «Новий світ», 2010. — 296 с.
3. Соціологія : підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2010. — 224 с
4. Кузьменко Т. М. Соціологія. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 320 с.
5. Городяненко В. Г. Соціологія. Підручник. — К.: Академія, 2019. — 560 с.
6. Попова И.М. Социология. Введение в специальность. - К.,1997.
7. Победа Н.А. Социологиякультуры: Учеб пособ. - М., 1999.
8. Пилипенко В.Е., Вишняк О.І.,Куценко О.Д. та ін. Спеціальні та галузеві соціології: Навч.посібник. - К.,2003.
9. Політологія: навчальнийенциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнівакредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Хоми Н. М. [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.]. — Львів : «НовийСвіт – 2000», 2014.
10. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ваім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с
11. Гелей С. Д. Політологія [Текст] :навчальнийпосібн. / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. - 9-те вид.,переробл. і доп. - Львів : ВидавництвоЛьвівськоїкомерційноїакадемії, 2015. — 370 с.
12. Даль Роберт А. Поліархія. Участь у політичномужитті та опозиція / О.Д. Білогорський (пер.зангл.). — Х. :Каравела, 2002. — 216 с.
13. Кулагін Ю.І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю. І. Кулагін, В. І. Полурез; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 231 с.
14. Муляр В. І. Політологія [Текст] :навч.-метод. посіб. / Муляр В. І., Загурська-Антонюк В. Ф., Панасюк Н. В. ; [за заг. ред. В. І. Муляра] ; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : Волинь, 2015. - 154 с.Піча В. М., Хома Н. М. Політологія: підручник для студ. вищ. закладівосвіти. — 5-те вид., стер. — Л. :Новий Світ-2000, 2008. — 304 с.

Допоміжні джерела

1. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії. Навч. словник-довідник / За ред. В.М.Пічі. - Львів, 2002.
2. Проблеми реформування моделі етнонаціональної політики України/ І. Кресіна// Вісник Академії правових наук України.- Харків: Право, 2012.- № 1(68).- С.46-54.
3. Медведчук В. Держава і громадянське суспільство : український вибір/ В. Медведчук// Право України.- 2012.- № 3-4.- С.375-384.
4. Радзівеський В. (Радзівеський, Віталій.) Громадянське суспільство та кримінальна субкультура/ В. Радзівеський// Підприємництво, господарство і право.- 2012.- № 6.- С.100-103.
5. Комунікація: збірка з питань комунікацій у суспільстві. №2, 2012р.— К.: К.І.С, 2012.— 95с.
6. Джунь В. Цивілізаційна парадигма соціології конституційного права/ В. Джунь// Право України.— 2012 — № 7.— С. 151–160

7. Кресіна І. Проблеми реформування моделі етнонаціональної політики України/ І. Кресіна// Вісник Академії правових наук України.– Харків: Право, 2012 – № 1(68).– С.46–54.
8. Пришко І. Кримінальна субкультура як невід'ємна частина загальносоціальної культури/ І. Пришко// Вісник прокуратури.– 2012.– №3.– С.120–126.
9. Радзівський В. Громадянське суспільство та кримінальна субкультура/ В. Радзівський// Підприємництво, господарство і право.– 2012.– № 6.– С.100–103.
10. Радзівський В. Кримінальна субкультура в Україні у новітній час/ В. Радзівський// Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №4.– С.118–122.
11. Радзівський В. Кримінальна субкультура та квазіполітична конфліктологія/ В. Радзівський// Підприємництво, господарство і право.– 2012.– № 7.– С.102–106.
12. Радзівський В. Чи існує українська кримінальна субкультура ?/ В. Радзівський// Підприємництво, господарство і право.– 2012.– №3.– С.111–115.
13. Савчук К. Соціологічна школа міжнародного права В. М. Корецького/ К.Савчук, О.Кресін// Право України.– 2012.– № 3–4.– С.580–583.
14. Скачкова Г.С.Обзор материалов "круглого стола" на тему "Участие в управлении предприятием / социальное партнерство"/ Г. С. Скачкова// Государство и право.– 2012.– № 4.– С.112–116.
15. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. ВНЗ/за ред. Г.В.Гребенькова/ МВС України.Донецький юрид. ін-т.– Львів: Вид."Магнолія 2006", 2011.– 228с.
16. Основи публічної політики та управління: навч. посіб./ За заг. ред. С.О.Телешуна; Нац. акад. держуправл. при Президентові України. Каф-ра політ. аналітики і прогнозування.– К., 2011.– 310с.
17. Дарендорф Ральф. У пошуках нового устрою: Лекції на тему політичної свободи у ХХІ столітті / Анастасія Орган (пер.знім.). – К. :Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2006. – 110 с.
18. Дюверже Морис. Политические партии / Л.А. Зимина (пер.с фр.). – 4-е изд. – М. : Академический Проект; Трикста, 2007. – 540 с.
19. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2017. – Т. 2. – 535 с.
20. Політологія. Кінець ХІХ – перша половина ХХ ст..ст. Хрестоматія/ За ред.. О. І. Семківа. – Львів: Світ, 1996. – 860 с.
21. Практикум по политологии. Учебное пособие для вузов / Под ред. М. А. Василика. – М.: Гардарики, 1999. – 384 с.
22. Политологический словарь/ Под ред. Проф. Астаховой В. И., проф. Панова Н. И.- Харьков: Прапор, 1997.- 123с.

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Київської міської бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: lib.misto.kiev.ua[POLITOLOG]
2. Бібліотека Гумер – гуманитарні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.gumer.info/bibliotek_Buks.
3. Електронна бібліотека Князева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ebk/net/ua/Book/political_science/